

לפרוש רבנו חננאל אף הדמים נדחים, שאין אומרים תימכר ויביא בדמיה קרבן שהיה בדעתו להקריב (וכיו"ב פירש הרשב"ם בפסחים. ואילו הרמב"ן והתוס' הקשו על פירוש זה).
 וכן הפריש קרבן והמיר דת וחזר בו, או שנשתתה וחזר ונשתתה – אמרו בשם רבי יוחנן: הואיל ונדחה – יידחה, שיש דיחוי בבע"ח, ואע"פ שהדחיה נובעת מחסרון בגברא ולא מצד הקרבן עצמו (עפרש"י). ואע"פ שיש בידו לחזור, כגון בהמרת דת.
 אבל באופן של דיחוי מעיקרא ובידו לגמרי לתקן – לא הוי דיחוי, כגון שהמיר דת והפריש קרבן וחזר בו (עפ"י תוס'. ועתוס' כריתות ז. ד"ה הואיל).
 וכן אכל חלב והפריש קרבן והורו ב"ד שחלב מותר, וחזרו בהן – נדחה (ורבי ירמיה בתחילה נסתפק בדבר).

א. קבל דם מן הבהמה בכלי שיש בתוכו מים, ואח"כ רבה הדם על המים וחזר מראיתו להיות כדם – הואיל ונדחה יידחה, אע"פ שהוא דיחוי מעיקרא. תוס'. וע' במה שהעיר בשפ"א.
 ב. נפקותא נוספת בדיחוי בבע"ח, למטמא מקדש עשיר שהפריש קרבן עני שלא כדינו, והעני – הואיל ונדחה מהקרבה בשעת ההפרשה יידחה (ר' אושעיא בדעת ר' אלעזר). ואמרו ששאלה זו שנויה במחלוקת תנאים, ולדעת רבי שמעון בע"ח אינם נדחים, שלכך המפריש נקבה לפסחו וילדה זכר – הולד ייקרב לפסחו. וחכמים חולקים. וכן נחלקו על שני שעירי יוהכ"פ שמת אחד מהם, האם נדחה בן זוגו מהקרבה (עפ"י כריתות כז).
 ג. הרמב"ם פסק דלא כר' יוחנן, שאין דיחוי בבעלי חיים ודיחוי מעיקרו – לא הוי דיחוי, הלכך בדין שני שותפים הנ"ל פסק שקרבה (מעשה הקרבנות טו, ד. וע' גם בהל' פסוה"מ ג, כג ובהל' שגגות ג, ח). ואולם לענין מפריש נקבה לפסחו [או לעולה ולאשם] פסק (קרבן פסח ד, ד; פסוה"מ ד, יז; תמורה ד, ד) שהולד נדחה מהקרבה. ויש לבאר שבזה שונה לפי שהדיחוי הוא בגוף הקדושה, ובוה אף בבע"ח יש דיחוי, לא כן במקדיש חציה, אין דיחוי בגוף הקדושה שהקדיש, וכן במת אחד מן השעירים – בזה פסק הרמב"ם שאין דיחוי בבע"ח.
 ובעשיר שהפריש קן פסק הרמב"ם (שגגות י, ג) שקרב, לפי שדיחוי מעיקרו לאו הוי דיחוי [גם כאשר הדיחוי הוא בגוף הקדושה] (עפ"י אבי עזרי (תנינא) מעה"ק טו, ד. וע"ע לקוטי הלכות כריתות כז).

דף יג

כב. א. מה המשותף והשונה לקבלת הדם ולזריקתו?
 ב. מהי מחשבת פיגול המפגלת את הקרבן, ובאלו עבודות היא חלה?
 ג. האם מחשבת פיגול מפגלת כאשר חשב מחשבת פסול אחרת בקרבן?
 ד. האם יש מחשבת פיגול בטבילת האצבע בדם, בקרבן חטאת?
 א. הקבלה והזריקה, שתיהן עבודות המעכבות כפרה, טעונות כוונה וכלי שרת, ומחשבת שינוי קדש פוסלת בהן.
 ואולם יש הפרש ביניהן; מחשבת פיגול אינה חלה אלא כשחשב על הזריקה, שהיא 'אכילת מזבח', אבל חשב לקבל את הדם חוץ לזמנו – אינו פיגול;
 קבל דם קדשים בחוץ – אינו חייב, אבל זרק בחוץ – חייב (דם יחשב לרבות את הזורק כשוחט).
 קבלוהו פסולים כגון זרים ושתויי יין – אין חייבים מיתה (שאינה 'עבודה תמה'). זרקוהו פסולים – חייבים.

ב. 'מחשבת פיגול' היא מחשבה (דיבור) לעשות אחת מן ה'אכילות' שיש בקרבן – חוץ לזמנה הראוי לה. בין שחשב על אכילת מזבח, כגון זריקה, שפיכת שיריים (כדתניא להלן מד:), והקטרת אימורים, בין שחשב על אכילת אדם, לאכול בשר הקרבן חוץ לזמנו, אבל חשב על הקבלה וכד' לעשותה חוץ לזמנה – לא פיגול. יש ראשונים שנראה מדבריהם שהשוטט על מנת לקבל הדם חוץ לזמנו – הרי זה פיגול (ע' רז"ה והידושי רמב"ן חולין לט; פירוש הראב"ד לתו"כ ויקרא ד; צו ת. ופרשו אחרת סוגיתנו. ע' בפירוש זר סביב על הרמב"ן חולין).

ואין מחשבת פיגול חלה אלא כשחשבה באחת מארבע עבודות הקרבן המעכבות – שחיטה, קבלה, הולכה (מלבד לר' שמעון) וזריקה. אבל חשב בעת שפיכת שיריים או ההקטרה – אין כאן 'פיגול'.

ברש"י ור"ג מעילה (ז). מבואר שדין זה, שפיכת שיריים, היה בספק לרב אסי בתחילה. והתוס' שם פרשו בע"א. לדברי רבי שמעון, אין פיגול בקרבן שאינו ניתן על מזבח החיצון, כשלמים (שהוא מקור דין פיגול). ומודה רבי שמעון לפסול אלא שאין האוכלו ב'כרת' כפיגול (רבי יוסי ברבי חנינא).

ג. כל שלא קרב המתיר כמצוותו – אין חל דין פיגול, כגון חטאת ששחטה במחשבת 'שלא לשמה' או שלמים במחשבת 'חוץ למקומו' בנוסף למחשבת פיגול – אין כאן תורת 'פיגול'. ואם כי הקרבן נפסל – אין האוכלו ב'כרת'.

ד. לפי מסקנת הסוגיא, בחטאות חיצוניות אין טבילת אצבע מפגלת, ואף על פי שצריך לעשות מעשה ללקיחת הדם [ואם קוף נתן על ידו – אינו מועיל] – היות ולא נאמרה טבילת אצבע בפירוש, אין זו עבודה חשובה לחול בה דין 'פיגול'. ואולם בחטאות פנימיות – טבילת אצבע מפגלת [מלבד לרבי שמעון שסובר אין פיגול בקרבן שאינו ניתן על מזבח החיצון], כיון שהוא דבר המפורש בה וגם מעכב. ולעולם טבילת אצבע אינה מתפגלת – שאם שחט ע"מ לטבול אצבע למחר – אין כאן פיגול, שהרי אין כאן מחשבת 'אכילה'.

כתב המשנה-למלך (ועוד) שבדבר זה אין מחלוקת. ובקרבן אורה וזבח תודה צידדו בדעת הרמב"ם שטבילה מתפגלת, לפי שנידונית כהזיה על המזבח.

דף יד

כג. החושב מחשבות פסול בעבודות דלהלן, האם פסל את הקרבן?

א. בהולכת הדם לזורקו על המזבח.

ב. בהולכת דם חטאת הפנימית להזותו.

ג. בהולכת בזיכי לחם הפנים לאחר סילוקם.

א. מחשבה פוסלת את הקרבן בהולכת הדם, שהיא אחת מארבע עבודות המתירות את הקרבן. רבי שמעון מכשיר, לפי שאפשר לקרבן בלא הילוך (משנה יג. וסתמי משניות דלא כרבי שמעון, ע' להלן כט: [דמיירי שם גם בפסח וקתני 'הלך']).

ב. מחשבת פסול פוסלת בהולכת דם חטאת פנימית, בין מחשבת 'שלא לשמה' בין מחשבת 'חוץ לזמנו' או 'חוץ למקומו'. ואפילו רבי שמעון מודה בזה, שבחטאות הפנימיות אי אפשר בלא הילוך. [ואע"פ שפסול, לא חל דין 'פיגול' לחיוב כרת – לדעת רבי שמעון שכל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין בו משום פיגול].